

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра товарознавства та митної справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Експертиза та митне оформлення свіжомороженої риби»

Студента 2 курсу, 10м групи
спеціальності 076
«Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»
спеціалізації «Митна справа»

Павліченко Віталій
Сергійович

Науковий керівник
док-р. техн. наук, професор

Марчук Наталія
Борисівна

Науковий консультант
док-р. техн. наук, професор

Караваєв Тарас
Анатолійович

Гарант освітньої програми
док-р техн. наук, професор

Мережка Ніна
Василівна

Київ 2019

АНОТАЦІЯ

Павліченко В.С. Експертиза та митне оформлення свіжомороженої риби.

Випускна кваліфікаційна робота присвячена дослідженню особливостей експертизи та митного оформлення під час імпорту свіжомороженої риби (на прикладі минтаю).

У роботі проаналізовано стан ринку свіжомороженої риби в Україні, визначено нормативно-правове регулювання експертизи та митного оформлення імпорту свіжомороженої риби. Подана товарознавча характеристика асортименту свіжомороженої риби.

В практичній частині на основі розроблених критеріїв і засобів ідентифікації проведено експертизу свіжомороженого минтаю та оформлено її результати. Досліджено митне оформлення імпорту свіжомороженої риби.

Ключові слова: свіжоморожена риба, минтай, імпорт, ідентифікаційна експертиза, класифікація, митне оформлення, митна вартість.

ANNOTATION

Pavlichenko V. Examination and customs clearance of fresh frozen fish.

The final qualification thesis is devoted to the study of the peculiarities of examination and customs clearance during the import of fresh frozen fish (for example, pollock).

The thesis gives an analyzes the state of the market for fresh frozen fish in Ukraine, defines the regulatory framework for the examination and customs clearance of imports of fresh frozen fish. The commodity characteristic of the range of fresh frozen fish is presented.

In practical part, on the basis of the developed criteria and means of identification, the examination of fresh-frozen pollock was conducted and its results were formulated. The customs clearance of imports of fresh frozen fish is investigated.

Keywords: frozen fish, pollock, import, identification examination, classification, customs clearance, customs value.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- ДМВ – декларація митної вартості
- ДСТУ – Державний стандарт України
- ДФСУ – Державна фіскальна служба України
- ЕМД – електронна митна декларація
- ЄАІС – Єдина автоматизована інформаційна система
- ЄС – Європейська Співдружність
- ЗЕД – зовнішньоекономічна діяльність
- ІНКОТЕРМС – міжнародні комерційні умови, комплект міжнародних правил з тлумачення найбільш широко використовуваних торговельних термінів (умов) в галузі міжнародної торгівлі
- МКУ – Митний Кодекс України
- МД – митна декларація
- НД – нормативні документи
- ТД – товаросупровідна документація
- УКТ ЗЕД – Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності
- ФАО – Продовольча та сільськогосподарська організація ООН

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	8
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади експертизи та митного оформлення імпорту свіжомороженої риби	11
1.1. Стан та перспективи розвитку ринку свіжомороженої риби в Україні	11
1.2. Нормативно-правове регулювання експертизи та митного оформлення імпорту свіжомороженої риби	14
Розділ 2. Експертиза свіжомороженої риби для митних цілей	21
2.1. Організація, об'єкт та методи досліджень	21
2.2. Товарознавча характеристика асортименту свіжомороженої риби, що імпортується в Україну	25
2.3. Ідентифікаційна експертиза свіжомороженої риби та оформлення її результатів	28
Розділ 3. Митне оформлення імпорту свіжомороженої риби	33
3.1. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів при імпорті свіжомороженої риби	33
3.2. Застосування механізму «єдиного вікна» при здійсненні митного оформлення свіжомороженої риби	38
3.3. Аналіз митного оформлення імпорту свіжомороженої риби згідно з митною декларацією	40
Висновки та пропозиції	52
Список використаних джерел	55
Додатки	60

ВСТУП

За даними ФАО, рекомендована норма споживання риби становить 20 кг на рік на одну людину. При цьому морська риба повинна складати 75% від цієї норми. За даними на 2016 р. українці споживають всього 8,5 кг риби на рік на людину, для порівняння – в Японії обсяг споживання становить 65 кг, в країнах Північної Америки – 24 кг, в країнах ЄС – 21 кг.

Серед основних негативних чинників, які стримують зростання споживання риби в Україні, на першому місці – високі роздрібні ціни, які складаються з причини валютної складової і податків. У структурі українського ринку риби близько 80-85% займає імпортна продукція, 15-20% – це риба, виловлена і вирощена в країні (за різними оцінками). В основному риба імпортується в замороженому вигляді – близько 90% від усіх обсягів імпорту. Другий негативний фактор – це відсутність в Україні власного рибальського флоту і, як наслідок, – власної морської риби [4].

Актуальність теми дослідження визначається загальною залежністю ринку риби від імпорту. Основною причиною експерти ринку вважають те, що види риби, яким віддають перевагу споживачі, водяться в зонах інших держав: оселедець, мерлуза, скумбрія, сардина. Рибний імпорт здебільшого йде з ринку Норвегії, Ісландії, США, Естонії, Латвії, Іспанії, а загалом – до 60 країн.

Україна також експортує рибну продукцію. За підсумками 10 місяців 2019 р. на зовнішні ринки було поставлено 511,9 тонни української мороженої риби на 1,1 млн. дол. США. За аналогічний період попереднього року експортовано 485 тонн такої продукції на 770 тис. дол. США Тож експортні надходження збільшилися на 43%. Таке зростання зумовлене переорієнтацією українських виробників на більш маржинальні ринки світу. Так, у січні — жовтні минулого року майже 66% усього експорту мороженої риби (у грошовому вимірі) припало на країни Європи, тоді як за підсумками 10 місяців 2017 р. найбільше було поставлено до країн колишнього СРСР — 60%.

Таке становище на ринку є сприятливим для фальсифікації продукції. Якісна фальсифікація свіжої і мороженої риби здійснюється за рахунок додавання води, використання неякісної сировини, введення сторонніх добавок, введення консервантів та антибіотиків. Збільшення маси риби за рахунок глазурування: додавання води під час заморожування риби, а оскільки стандартами не регламентується максимальна кількість глазури як на окремі види риба, так і на рибний блок, отож може додаватися значна кількість води.

З точки зору митного контролю при переміщенні замороженої риби через митний кордон України особливу увагу слід приділити недопущенню заниженню митної вартості, фальсифікації виду риби, країни походження з метою зниження загальної суми митних платежів.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є проведення ідентифікаційної експертизи та аналіз митного контролю при імпорті свіжомороженої риби.

Для досягнення поставленої мети потрібно виконати наступні **завдання**:

- дослідити стан та перспективи розвитку ринку свіжомороженої риби в Україні;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання експертизи та митного оформлення імпорту свіжомороженої риби;
- надати характеристику асортименту свіжомороженої риби, що імпортується в Україну;
- провести ідентифікаційну експертизу свіжомороженої риби та оформити її результати належним чином;
- дослідити визначення митної вартості та нарахування митних платежів при імпорті свіжомороженої риби;
- висвітлити застосування механізму "єдиного вікна" при здійсненні митного оформлення свіжомороженої риби;
- надати аналіз митного оформлення імпорту свіжомороженої риби згідно з митною декларацією.

Об'єктом дослідження є свіжоморожена риба, що імпортується в Україну, зокрема минтай.

Предметом дослідження є експертиза та порядок здійснення митного оформлення при імпорті свіжомороженої риби.

Методи дослідження, використані в роботі: органолептичний, фізико-хімічні, загальнонаукові методи системного аналізу, синтезу, порівняння.

Наукова новизна роботи полягає у розробленні критеріїв ідентифікації та проведенні ідентифікаційної експертизи свіжомороженої риби в митних цілях.

Практична цінність роботи: визначені за результатами дослідження критерії, методи та засоби ідентифікації свіжомороженої риби можуть бути використані в практичній діяльності експертних підрозділів Департаменту податкових та митних експертиз ДФСУ.

Апробація роботи. За результатами досліджень було опубліковано наукову статтю: Павліченко В. Ідентифікаційна експертиза свіжомороженої риби" // Експертиза товарів в митних цілях : зб. наук. ст. студ. заоч. форми навч. / відп. ред. В.А. Осика – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – Ч.1. С. 45-51.

Структура та обсяг випускної кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний текст роботи складає 54 сторінки. Робота містить 8 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел, який нараховує 40 найменувань. До роботи додається 16 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕКСПЕРТИЗИ ТА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ІМПОРТУ СВІЖОМОРОЖЕНОЇ РИБИ

1.1. Стан та перспективи розвитку ринку свіжомороженої риби в Україні

Риба і рибна продукція традиційно користується підвищеним попитом у населення України. На сьогоднішній день рибне господарство України далеке від досконалості. В Україні немає океанів, немає фізичної можливості виловлювати, наприклад, оселедець, скумбрію, чи хек, немає фермерських господарств, здатних виростити лосось або креветку, та задовольнити внутрішній попит, тому 85% рибної продукції Україна вимушена імпортувати з інших країн. Обсяги виловленої риби вітчизняними підприємствами у 2014-2018 роках наведено на рис. 1.1. Загальний вилов риби та інших водних біоресурсів підприємствами рибної галузі України в 2018 році склав 41,5 тисяч тонн, з яких риби – 35,2 тис. тонн (у 2017 р – 52 тис. т.) [5].

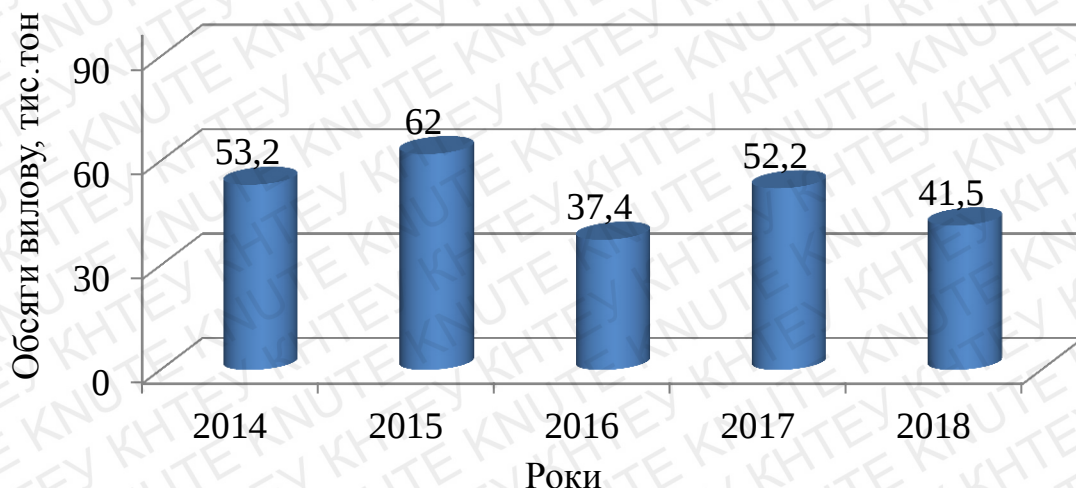

Рис. 1.1. Обсяг виловленої риби вітчизняними підприємствам у 2014-2018 рр., тис. тон

Загальний обсяг виробництва товарно-харчової рибної продукції в Україні у 2018 році склав 66,4 тис. тонн, що на 5,2 % більше, ніж в 2017 році.

Велика частка у структурі випуску цієї продукції припадає на випуск рибних консервів – понад 50 % (35,2 тис. тонн) та морожену рибу – 14% (9,2 тис. тонн). Виробництво рибної продукції здійснюється здебільшого з імпортованої мороженої риби або філе, такої як: оселедець, скумбрія, сардина, калька або шпрот. Протягом 2018 року спостерігається зменшення на 4% у порівнянні до показників 2017 року виробництва риби замороженої.

Що стосується імпорту, то його обсяги за період з 2014 до 2018 року наведено на рис. 1.2. Так, у 2018 році, обсяг імпорту свіжомороженої риби склав 376 000 тонн. При цьому 245 000 тонн або 89% імпортованої рибної продукції склала морожена продукція. Частка охолодженої продукції становила – 3,5%, солоної – 2,5%, консерви – 1,4%, сурімі – 1,4%, снеки – 1,1%, пресерви – 0,3% [6].

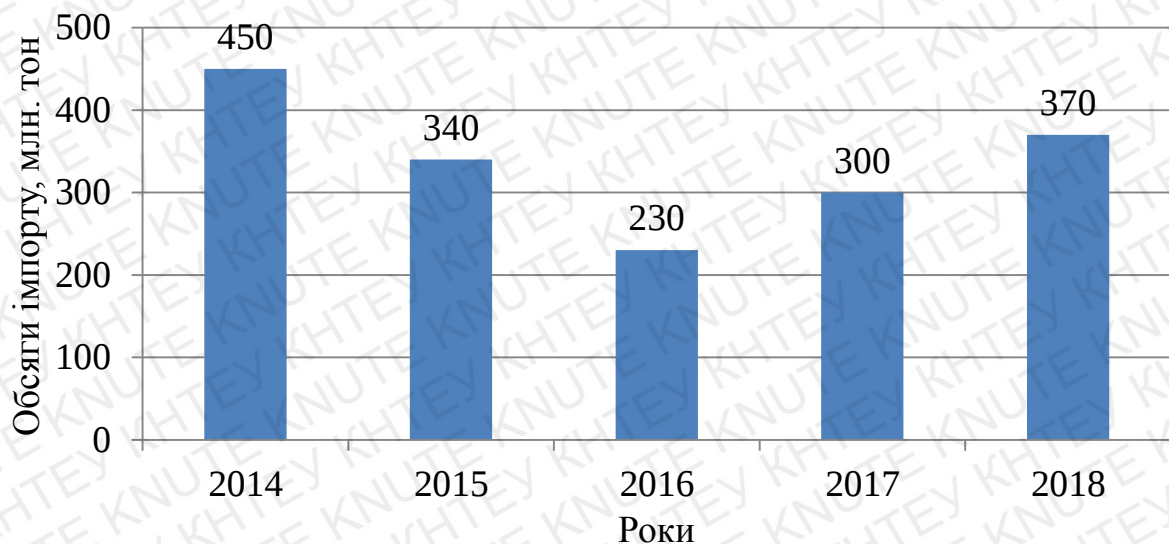

Рис. 1.2. Обсяги імпорту свіжомороженої риби в Україну у 2014-2018 рр.,
млн. тон

В Україні близько 250 компаній займаються імпортом рибної продукції. При цьому на частку 10 компаній припадає 60% від усього імпорту. Так найбільшими з них є "Кліон Груп" і "Юніверсал Фіш Компані" (мають частку в загальних обсягах імпорту близько 17% кожен); Egersund Seafood в Україні – 5%; "Фоззі-Фуд", "Флагман Сифуд", "Айсберг-Фіш", "Лотос" – по 4%; "Фіш-Альянс", "Уно-Фіш" – по 3%; "Південьмортранс" – 2%.

Основними імпортерами рибної продукції в Україну в 2018 році були Норвегія, Естонія та Ісландія (рис. 1.3) [7].

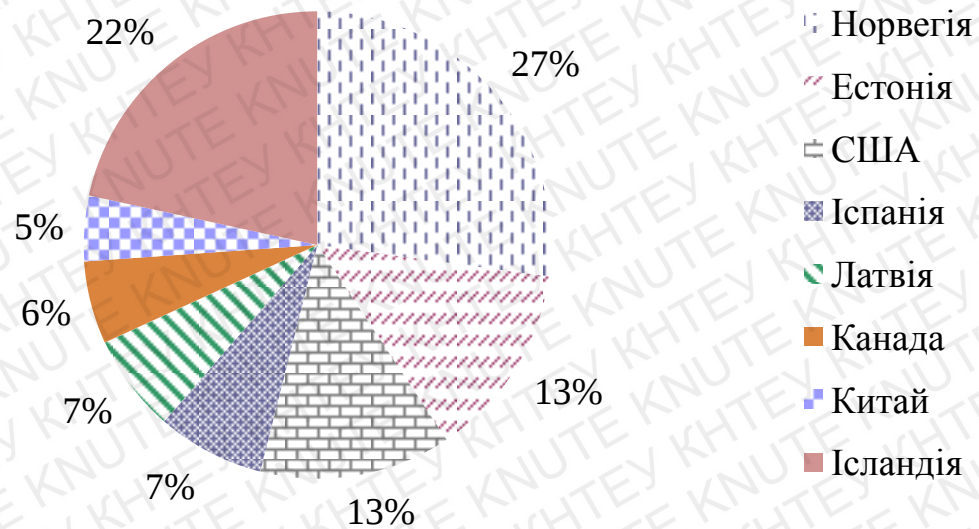

Рис. 1.3. Країни-імпортери свіжомороженої риби в Україну в 2018 р.

За 2017 рік було експортовано 652,7 тонн (на 1,1 млн. дол. США) мороженої риби, у 2018 році – 611 тонн (на 1,3 млн. дол. США), за три місяці 2019 року – 119 тонн (на 321 тис. дол. США). Таке зростання зумовлене переорієнтацією українських виробників на більш маржинальні ринки світу, зокрема: основними напрямками експорту української мороженої риби у 2017 році були країни СНД (до 60%), у 2018 році: Німеччина – 110 тонн (на 348,3 тис. дол. США), Угорщина – 126,6 тонни (на 297,3 тис. дол. США), Молдова – 112 тонн (на 196 тис. дол. США), Азербайджан – 62 тонни (на 94 тис. дол. США). Дані за 3 місяці 2019 року свідчать, що найбільшим покупцем української мороженої риби стала Угорщина – 31,9 тонни (на 121,9 тис. дол. США), Молдова – 43,5 тонни (на 90,7 тис. дол. США), Грузія – 17,6 тонни (на 39 тис. дол. США), Німеччина – 16,3 тонни (на 24,6 тис. дол. США), Туреччина – 6,1 тонни (на 24,6 тис. дол. США) та Польща – 8,1 тонни (на 14,1 тис. дол. США). Основною причиною нарощення експорту стало збільшення обсягів виробництва рибної продукції в Україні.

Найбільше було експортовано: форелі – 54,2 тонни на 259,1 тис. дол. США; коропа – 44,4 тонни на 126 тис. дол. США; судака – 30,3 тонни на 120,8 тис. дол. США; сома – 12,2 тонни на 8,7 тис. дол. США; оселедця – 11,9 тонни на 13,8 тис. дол. США; мерлузи – 11,8 тонни на 24 тис. дол. США; сардини – 10 тонн на 10 тис. дол. США. Слід мати на увазі, що велику частку експорту становить готова рибна продукція – так звані крабові палички, консерви з риби, а також напівфабрикати, які виготовляють у нас, але з імпортою сировини [8].

1.2. Нормативно-правове регулювання експертизи та митного оформлення імпорту свіжомороженої риби

Основні засади проведення експертизи для митних цілей визначені у главі 50 МКУ [1].

Експертиза призначається, якщо для з'ясування питань, що виникають у справі про порушення митних правил, виникла потреба у спеціальних знаннях з окремих галузей науки, техніки, мистецтва, релігії тощо. Зазначена експертиза не є судовою експертизою.

Експертиза проводиться експертами Департаменту податкових та митних експертиз ДФСУ. Поставлені перед експертом питання та його висновок не повинні виходити за межі спеціальних знань експерта. Експерт надає висновок у письмовій формі від свого імені. У висновку викладаються суть проведеної ним експертизи та обґрунтування відповіді на поставлені запитання. Якщо експерт під час проведення експертизи встановить обставини, що мають значення для справи, з приводу яких йому не було поставлено запитань, він має право викласти ці обставини у своєму висновку.

Також окреслено, що висновок експерта не є обов'язковим для посадової особи митниці, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил. У разі незгоди цієї особи з висновком експерта у постанові, яка виноситься у справі, повинно міститися обґрунтування такої незгоди.

Об'єктами митної експертизи можуть виступати матеріалізовані джерела інформації:

- товари і предмети, що переміщуються через кордон, а також їх проби, відібрані для дослідження;
- об'єкти контрабанди і порушення митних правил;
- товаросупровідні документи (митні, нормативні, фінансові), що використовують при митному оформленні і контролі.

Організаційний порядок направлення запитів та проведення експертизи органами ДФСУ визначено наказом Міністерства фінансів України від 02.12.2016 р. №1058 [14]. Порядок проведення експертизи для митних цілей не має особливостей щодо виду товару. Порядок проведення експертизи свіжомороженої риби докладно розглянуто у розділі 2.

Направлення запитів щодо проведення дослідження до експертних підрозділів Департаменту податкових та митних експертиз ДФСУ проводиться митницями при здійсненні ними митного контролю та митного оформлення товарів. Запит про проведення дослідження (аналізу, експертизи) готується посадовою особою органу ДФСУ. У своєму запиті зазначаються підстава та мета направлення запиту, визначаються завдання для дослідження (аналізу, експертизи), а саме які характеристики товару (склад, фізичні, фізико-хімічні властивості тощо) необхідно перевірити або встановити.

При направленні запитів митницями надаються проби (зразки) товарів під митним забезпеченням разом з оригіналом акта про взяття проб (зразків) товарів та копіями акта про проведення огляду (переогляду) товарів, транспортних засобів; митної декларації або інших документів, які подаються митницям для митного контролю; зовнішньоекономічного договору (контракту); інвойсу (рахунка-фактури, накладної тощо); сертифікатів якості (аналізу); сертифікатів (висновків, реєстраційних посвідчень) уповноважених державних органів (якщо такі видавались); документів і відомостей, необхідних для ідентифікації товарів (із зазначенням відомостей про склад, фізико-хімічні властивості товарів, інформації про основні технологічні стадії їх виробництва

та призначення тощо), завіреними посадовою особою митниці в установленому порядку [14].

Запит митниці разом із супровідною документацією, пробами (зразками) товарів доставляється до експертного підрозділу Департаменту податкових та митних експертиз ДФСУ посадовою особою митниці або поштою. Кожен (досліджуваний та контрольний) з примірників проби (зразка) обов'язково маркується етикеткою. На кожен примірник відібраної проби (зразка) товару накладається окреме митне забезпечення. Посадова особа митниці, яка вповноважена проводити взяття проб (зразків) товарів, повинна пройти підготовку щодо здійснення відбору проб і зразків для експертних досліджень і дотримання вимог техніки безпеки та пожежної безпеки під час відбору.

Дослідження (аналіз, експертиза) проб (зразків) проводиться протягом 10 робочих днів після їх надходження до Департаменту податкових та митних експертиз ДФСУ. До цього строку не включається час проведення досліджень фізико-хімічних властивостей або інших характеристик проб (зразків) товарів та надання органом ДФС додаткових матеріалів (проб (зразків) товарів, супровідної документації). За результатами дослідження (аналізу, експертизи) складається висновок встановленої форми [14]. При оформленні висновку для цілей класифікації товарів відомості наводяться із застосуванням термінології Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності. Висновок доставляється до митниці посадовою особою митниці, яка отримує його в Департаменті податкових та митних експертиз ДФСУ, з обов'язковою відміткою в реєстрі висновків, виданих на запити митниць; поштою або іншими засобами інформаційних технологій. Копія висновку може надсилатися до митниці засобами електронного або факсимільного зв'язку.

Так, за підсумками роботи протягом січня-жовтня 2019 року до Департаменту податкових та митних експертиз ДФС надійшло 9908 запитів щодо проведення досліджень, що на 3,7% більше, ніж у січні-жовтні 2018 року (9552) [15].

Кількість проб (зразків) товарів, досліджених протягом січня-жовтня 2019 року, складає 51067, що у 1,8 рази більше, ніж у січні-жовтні 2018 року (28018).

За типами експертиз досліджено проб (зразків):

- 33,5% з метою встановлення характеристик, визначальних для ідентифікації товарів;
- 3% з метою виявлення речовин, переміщення яких через митний кордон України заборонено та/або обмежено;
- 60% у рамках товарознавчої експертизи;
- 3,5% у рамках інженерно-технічної та криміналістичної експертизи.

З метою встановлення характеристик, визначальних для ідентифікації товарів досліджено 17246 проби (зразки) товарів, що на 14,8% більше ніж у січні-жовтні 2018 року (15026), з яких – 846 – товарів харчового призначення та продуктів для годівлі тварин.

Нормативно-правове регулювання митного оформлення імпорту свіжомороженої риби визначається міждержавними угодами, кодексами, законами, постановами та іншими нормативними документами, що діють на території України.

Ст. 246 Митного кодексу України [3] встановлено, що метою митного оформлення є забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, а також забезпечення статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів.

Митне оформлення свіжомороженої риби – виконання митних формальностей, необхідних для випуску її на територію України.

Митне оформлення свіжомороженої риби розпочинається з моменту подання митниці ДФС декларантом митної декларації та документів, необхідних для митного оформлення, а в разі електронного декларування – з моменту отримання митницею ДФС від декларанта електронної митної декларації.

Перелік документів, необхідних для декларування партії свіжомороженої риби, включає:

- 1) документи, що підтверджують повноваження особи, яка подає митну декларацію;
- 2) зовнішньоекономічний договір (контракт) або інші документи, що підтверджують право володіння, користування та/або розпорядження партії свіжомороженої риби;
- 3) транспортні (перевізні) документи;
- 4) комерційні документи;
- 5) документи, що підтверджують дотримання заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- 6) документи, що підтверджують дотримання обмежень, які виникають у зв'язку із застосуванням захисних, антидемпінгових та компенсаційних заходів;
- 7) документи, що підтверджують країну походження партії свіжомороженої риби;
- 8) документи, що підтверджують сплату та/або забезпечення сплати митних платежів;
- 9) документи, що підтверджують право на пільги із сплати митних платежів, на застосування повного чи часткового звільнення від сплати митних платежів відповідно до обраного митного режиму;
- 10) документи, що підтверджують зміну термінів сплати митних платежів;
- 11) документи, що підтверджують заявлену митну вартість партії свіжомороженої риби та обраний метод її визначення.

Частиною першою ст. 257 Митного кодексу України [3] передбачено, що декларування здійснюється шляхом заявлення за встановленою формою точних відомостей про товари, мету їх переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення.

Положення про митні декларації та форми декларацій затверджені постановами Кабінету Міністрів України, а порядок заповнення таких декларацій та інших документів, що застосовуються під час митного оформлення товарів, – наказами Міністерства фінансів України [21-25].

Так, положення про митні декларації затверджено постановою Кабінету міністрів України від 21.05.2012 р. №450 [25], порядок заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа – наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. №651 [21], а порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа – наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. №631 [20]. Наказом Міністерства фінансів України від 20.09.2012 р. №1101 затверджено перелік відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій [23].

Наказом Мінагрополітики №159 від 26.03.2018 р. [26] та законом України №2042-VIII від 18.05.2017 р. [27] визначено необхідність супроводження партії свіжомороженої риби оригіналами міжнародного сертифіката та оригіналом загального ветеринарного документа на ввезення.

Постановою Кабінету міністрів України №960 від 24.10.2018 р. [19] встановлено необхідність державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин при імпорті свіжомороженої риби.

Обов'язковою підставою для митного оформлення ввезення на територію України свіжомороженої риби є наявність сертифікату походження товару встановленої міжнародної форми форм:

Тимчасово введена повна заборона ввезення свіжомороженої риби з країн: Ісламська Республіка Пакистан, Лівійська Арабська Джамахірія, Республіка Уганда, Бангладеш, Держава Катар, Екваторіальна Гвінея, Ємен, Камерун,

Королівство Марокко, Малаві, Республіка Судан, Руанда, що доведено відповідними листами ДФСУ від 23.02.2017 р. та 07.09.2018 р. [28; 29].

Постановою Кабінету міністрів України №1147 від 30.12.2015 р. встановлено повну заборону ввезення на митну територію України свіжомороженої риби, що походить з Російської Федерації [30].

Під час митного оформлення свіжомороженої риби проводиться також нарахування та сплата необхідних митних платежів, зокрема мита та ПДВ.

Ставки мита визначені Митним тарифом України [31] відповідно до класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД. Мито розраховується у відсотках від митної вартості товарів. Стосовно свіжомороженої риби застосовуються повні та пільгові ставки. На свіжоморожену рибу встановлена ставка ввізного мита 0%. Зменшення ставок ввізного мита можливе у разі походження свіжомороженої риби з країни, із якою укладено міждержавну угоду про вільну торгівлю. Необхідність нарахування та сплати ПДВ визначено Податковим кодексом України у розмірі 20% від суми митної вартості та ввізного мита [32].

Частинами першою – третьою ст. 255 Митного кодексу України [3], зокрема, визначено, що митне оформлення завершується протягом чотирьох робочих годин з моменту пред'явлення митниці ДФС товарів, подання митної декларації та всіх необхідних документів і відомостей.

Таким чином, митне оформлення свіжомороженої риби здійснюється у загальному порядку. Особливістю є те, що встановлено необхідність проходження державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин при імпорті свіжомороженої риби.

РОЗДІЛ 2

ЕКСПЕРТИЗА СВІЖОМОРОЖЕНОЇ РИБИ ДЛЯ МИТНИХ ЦІЛЕЙ

2.1. Організація, об'єкт та методи досліджень

Об'єктом дослідження є свіжоморожена риба, а саме заморожене філе минтаю, що імпортувалося в Україну згідно МД №UA125100/2019/555656 від 21.06.2019 р. (Додаток Б). Предметом виступали критерії, методи та засоби, що необхідні для проведення ідентифікаційної експертизи свіжомороженої риби.

Дослідження проводились на базі Департаменту податкових та митних експертиз ДФСУ та лабораторії кафедри товарознавства, управління безпечністю та якістю КНТЕУ.

Загальна організаційна схема дослідження свіжомороженої риби представлена на рис. 2.1. Першим етапом було теоретичне дослідження стану ринку свіжомороженої риби в Україні та нормативно-правового регулювання експертизи та митного оформлення імпорту цих товарів. Наступним – практичне проведення ідентифікаційної експертизи. Наступним етапом загального дослідження було висвітлення послідовності виконання митних формальностей під час митного оформлення свіжомороженої риби в режимі імпорту (на прикладі минтаю). Заключним етапом дослідження є формулювання висновків та надання пропозицій, оформлення результатів роботи.

Замороженою вважається риба, температура якої в товщі м'язової тканини підтримується на рівні мінус 18°C і нижче, під час льодосольового заморожування – не вище ніж мінус 6°C [16]. Процес, який проводять на відповідному устаткуванні таким чином, щоб діапазон температур максимальної кристалізації тканинного соку проходив максимально швидко.

Рис. 2.1. Загальна схема дослідження

Для проведення ідентифікаційної експертизи було обрано три зразки замороженого філе минтаю, що імпортувалось в Україну згідно з МД №UA125100/2019/555656 від 21.06.2019 р. (Додаток Б) та у гр. 31 зазначеного як: "1. Філе рибне, заморожене: філе минтая с/м 5% 6-8, 5 кг – 28 кор., філе минтая с/м (10 кг) – 25 кор". За результатами проведення експертизи було складено висновок встановленої форми №21.06-2247 від 21.06.2019 р. (Додаток А).

Нами визначено таку послідовність дій експерта при ідентифікаційній експертизі свіжомороженої риби для митних цілей:

- відповідно до поставлених у запиті питань – визначення та обґрунтування методів дослідження;
- аналіз товаросупровідної документації;
- загальне обстеження зразків на предмет ідентифікації;
- дослідження маркування (за наявності);
- органолептичні дослідження;
- дослідження фізико-хімічних показників;
- реєстрація отриманих результатів дослідження у формі протоколу;
- оформлення висновку за результатами експертизи.

При проведенні ідентифікації виду риби, з якої виготовлено свіжоморожене філе, проводяться наступні дослідження:

- ◆ ідентифікація виду риби;
- ◆ способи фальсифікації і методи їх виявлення.

При проведенні ідентифікації найменування та виду свіжомороженої риби експерт повинен керуватися атласами на промислові риби та наданими для експертизи документами.

Оскільки дослідження проводилось на прикладі минтаю, доцільним вважаємо привести основні ознаки представників сімейства тріскових, а саме:

- 1) тіло у тріскових подовжене, покрите дрібною циклоїдною лускою;
- 2) бічна лінія є, але в районі шлунково-кишкового тракту вигнута догори;

- 3) голова велика;
- 4) рот кінцевий, на нижній губі у багатьох представників є вусик на підборідді;
- 5) три спинних плавця або зрощені між собою в один великий плавник;
- 6) хвостовий плавник слабовиємчатий, основа у нього ланцетоподібне;
- 7) грудні плавці розташовані трохи нижче середини основи голови, а черевні розташовані під ними або навіть ближче до голови;
- 8) анальних плавника два або один, зрощений з двох.

Експертиза може проводитися і з метою встановлення способу фальсифікації риби. При цьому можуть бути наступні способи і види фальсифікації: фальсифікація рівня якості, асортиментна, видова.

Відмінні риси свіжомороженої риби недостатньої якості – потьмяніла поверхня, кислуватий запах в зябрах, запах окисленого жиру на поверхні риби, ослабіла, але не в'яла консистенція після розморожування, з синцями, з зовнішніми ушкодженнями риби (проколи, порізи, зриви шкіри) і т.п.

Асортиментна фальсифікація свіжомороженої риби може відбуватися за рахунок: пересортиці свіжомороженої риби; підміни одного виду риби іншим. При заморожуванні важливо, щоб не використовувалася риба, що починає псуватися.

Також можливий вид фальсифікації – поставка свіжомороженої сировини змішаних уловів, тобто свіжозловлена риба була заморожена з рибою, виловленою і стабілізованою консервантами чи антибіотиками раніше.

Розповсюджена кількісна фальсифікація свіжомороженої риби (обвіс) – це наявність значних відхилень параметрів упаковки з рибою (маси), що перевищують гранично допустимі норми відхилень.

2.2. Товарознавча характеристика асортименту свіжомороженої риби, що імпортується в Україну

Для заморожування застосовують природний і штучний холод, льодосоляну суміш і розсольний спосіб. Природне заморожування проводять в місцях лову в зимовий час. При зовнішній температурі повітря -12°C риба швидко заморожується в живому вигляді. Риба природного заморожування має викривлену форму тіла, відкриті рот і зяброві кришки, тьмяну поверхню тіла. У штучних умовах рибу заморожують в скороморозильних установках при температурі від -25 до -30°C . При льодосоляному способі заморожування рибу пересипають сумішшю льоду і чистої куховарської солі.

Розрізняють сухе і мокре льодосоляне заморожування (контактне і безконтактне). Використання методу розсільного заморожування передбачає опускання риби в розсіл, що має температуру від -16 до -20°C . Розсільне заморожування буває контактним і безконтактним (у тарі). При розсільному і льодосолевому заморожуванні, особливо контактному, отримують продукцію високої якості: поверхневий шар риби просолюється, темніє.

Для зменшення втрат маси риби від усихання і окислення жиру проводять глазурування – опускають її в чисту воду з подальшим наморожуванням крижаної скориночки на поверхні риби. Для оберігання жиру риби від окислення у льодову глазур додають суміш аскорбінової і лимонної кислот, глютаминат натрію. Подовжує терміни зберігання заморожування в блоках, поміщених в пакети з полімерних плівок (під вакуумом). Перспективним є заморожування риби рідким азотом. Морожену рибу підрозділяють по сімействах і видах, способах обробки і заморожування, розмірах або масі, якості. Заморожувати можна рибу всіх сімейств і видів. Низькі температури майже не змінюють хімічний склад і смакові властивості продукції, її зовнішній вигляд.

В структурі імпорту свіжомороженої риби за видами традиційними залишаються оселедець, скумбрія, мойва, хек, салака, також зростає обсяг імпорту пангасіуса, лосося, путасу, форелі. Із морепродуктів найбільшу питому вагу займають креветки, кальмари, мідії, восьминоги та ракоподібні (рис. 2.2).

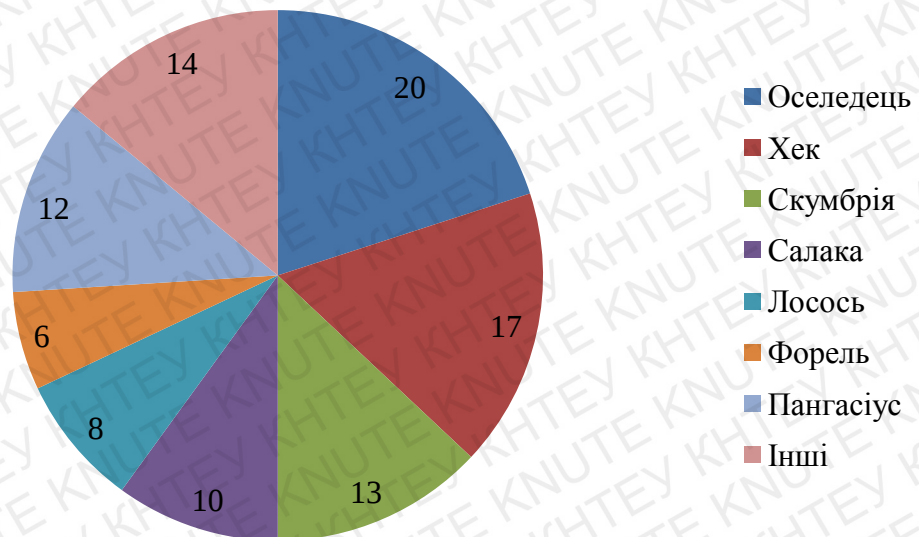

Рис. 2.2. Видовий асортимент у структурі імпорту свіжомороженої риби у натуральному вираженні у 2018 р., %

Як видно, найбільшу частку продукції за видами риби займають оселедець з часткою в загальному обсязі імпорту 20%, хек (17%), скумбрія (13%), пангасіус (12%), салака (10%), лосось (6%).

Рибу морожену за видами розбирання поділяють на нерозібрану, обезголовлену, потрошену з головою, потрошену обезголовлену, зябровану, шматок та спинку (баличок). Нерозібраними реалізують переважно дрібні за природою види риб, а також стерлядь, білориблицю та озерного лосося; потрошеними з головою та обезголовленими – камбали азово-чорноморські, велику щуку та великого сома. Камбали масою до 0,4 кг надходять нерозібраними. Минтай надходить у реалізацію у вигляді спинки (баличка) та обезголовленим. Потрошеними з головою реалізують осетрові риби (крім стерляді). Тріску, пікшу, сайду, морського окуня та зубатку виготовляють потрошеними обезголовленими. Тріску, пікшу і сайду масою до 0,4 кг, а морського окуня масою до 0,3 кг дозволяється реалізувати нерозібраними. Зябрують азово-чорноморських пеламіду, скумбрію і ставриду. Морожену рибу за розмірами поділяють так само, як охолоджену, а за якістю – на 1-й і 2-й товарні сорти.

Оселедці морожені залежно від району вилову поділяють на атлантичні, біломорські, тихоокеанські, азово-чорноморські (керченські, дніпровські, дунайські, донські), каспійські (крім чорноспинки), чорноспинку. Залежно від вмісту жиру атлантичні, тихоокеанські та дунайські оселедці поділяють на дві групи: атлантичні, тихоокеанські, дунайські з вмістом у м'ясі менш як 12% жиру та жирні (атлантичні, тихоокеанські, дунайські) з вмістом жиру в м'ясі понад 12%. За довжиною оселедці тихоокеанські бувають великі та дрібні, атлантичні та каспійські – великі, середні та дрібні, чорноспинка – тільки великою. Морожені оселедці надходять у реалізацію або направляють на переробку нерозібраними (цілими). За якістю їх поділяють на 1-й і 2-й товарні сорти.

Сардини морожені (атлантична, мароканська, сардинела, сардинопс) виготовляють нерозібраними. За розмірами риби не поділяють. Залежно від показників якості бувають 1-го та 2-го сортів.

Риба океанічного промислу включає рибу всіх родин і видів, які виловлюють у морях і затоках, що прилягають до них. За довжиною або масою вона поділяється на велику, середню і дрібну; деякі види – на велику і середню або велику та дрібну. За видами розбирання риба буває нерозібрана, потрошена з головою, потрошена без голови, у вигляді тушки, тушки напівпотрошеної, шматка і спинки. Нерозібраними (цілими) реалізують риби всіх розмірів і видів, крім макруруса, макруронуса, путасу, красноглазки та деяких інших. Риби таких видів можуть надходити в реалізацію в нерозібраному вигляді, якщо маса одного екземпляра не перевищує, кг: 3,5 – кликач, снєк, умбрина, бесуго; 1,5 – вугор морський; 0,6 – бельдюга океанічна; 0,4 – мольва; 1,8 – всі решта риби. Довжина тушки і тушки напівпотрошеної не повинна бути меншою, см: 10 – сардини атлантичної; 12 – сардинопса; 14 – сардинели, скумбрії атлантичної, ставриди океанічної. Шматки виготовляють з великих риб. Маса одного шматка не повинна бути меншою від 0,5 кг.

За якістю рибу океанічного промислу морожену поділяють на 1-й і 2-й товарні сорти.

Рибу спеціального розбирання морожену виготовляють у вигляді тушки та тушки-шматка. Маса тушки-шматка – від 0,2 до 1,0 кг. Риба може надходити в реалізацію поштучно або блоками у формах. Тушки-шматки заморожують поштучно. Тушки-шматки масою більш як 1 кг дозволяється заморожувати в блоках. У блоці повинна бути риба одного виду та одного способу розбирання.

Рибу морожену спеціального розбирання на товарні сорти не поділяють.

Тунця, парусника, макрель, марліна і меч-рибу морожених за розмірами не поділяють. Залежно від виду розбирання вони бувають нерозібраними, потрошеними обезголовленими та у вигляді шматків. Маса нерозібраної риби не повинна перевищувати 2 кг. Маса шматка повинна бути в межах 0,5-1,0 кг. Риби можуть надходити у реалізацію також блоками. За якістю риби поділяють на два товарних сорти – 1-й і 2-й.

Філе рибне морожене може бути зі шкірою або без неї. Філе з шкірою очищають від луски. Філе макруруса реалізують тільки без шкіри (на шкірі є колюча луска). Філе морожене може надходити в реалізацію розсипом або блоками. На товарні сорти філе не поділяють.

Відповідно до системи виробництва риби на території України сформований і імпорт риби за ступенем обробки. Більшу частину складає патрані тушки та філе.

2.3. Ідентифікаційна експертиза свіжомороженої риби та оформлення її результатів

Разом із зразками до експертизи було надано такі документи:

1. Зовнішньоекономічний контракт №22-14 від 15.01.2016 р. (Додаток Г) між ТОВ "Торговий Дім Балтика" (Україна) та SA Alfrisa (Іспанія) із додатками до нього;
2. Авіаційну накладну №080-34603671 від 18.06.2019 р. (Додаток П);
3. Комерційний інвойс на партію минтаю №20-19 від 10.06.2019 р. (Додаток З);

4. Пакувальний лист б/н від 10.06.2019 р. (Додаток К);

5. Ветеринарний сертифікат на імпорт в Україну риби та рибопродуктів №ASE-467 від 01.06.2019 р. (Додаток М).

В табл. 2.1 наведено критерії, методи та засоби для проведення ідентифікаційної експертизи замороженого філе минтая, що імпортувалось в Україну згідно МД №UA125100/2019/555656 від 21.06.2019 р. (Додаток Б).

Таблиця 2.1

Критерії, методи та засоби ідентифікаційної експертизи замороженого філе минтая

Критерій	Методи	Засоби
Маркування	Органолептичний	Договір-контракт, сертифікат походження, маркування, ТСД
Зовнішній вигляд: блоків філе заморожене поштучно	Органолептичний	Товар, ДСТУ 4379-2005
Порядок укладання	Органолептичний	Товар, ТСД, ДСТУ 4379-2005
Консистенція м'яса: - після розморожування	Органолептичний	Товар, ДСТУ 4379-2005
- після варіння (теплого оброблення)	Органолептичний	Товар, ДСТУ 4379-2005
Колір м'яса	Органолептичний	Товар, ДСТУ 4379-2005
Запах (після розморожування)	Органолептичний	Товар, ДСТУ 4379-2005
Смак та запах після варіння (теплого оброблення)	Органолептичний	Товар, ДСТУ 4379-2005
Наявність сторонніх домішок	Органолептичний	Товар, ДСТУ 4379-2005
Глибоке зневоднення від площі поверхні блоку чи окремого філе, %	Вимірювальний	Товар, ДСТУ 4379-2005

Огляд зразків показав, що усі досліджувані зразки були герметично упаковані у вакуумну упаковку, чисті, міцні, сухі, без стороннього запаху. Транспортували заморожену рибу відповідно до правил перевезення швидкопсувних вантажів, при температурі не вище мінус 18°C.

Результати оцінки маркування замороженого філе минтая наведено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Результати дослідження маркування замороженого філе минтая, що імпортувалося в Україну згідно з МД №UA125100/2019/555656 від 21.06.2019 р.

Критерії	Результати дослідження
Країна-виробник	Іспанія
Вид товару	філе минтая
Вид обробки	замороження
Маса нетто, кг	5 кг
Кінцевий термін реалізації	Зазначено
Попереджувальні знаки	Присутні: не підлягає повторному розморожуванню
Умови зберігання	Зберігати при температурі не вище ніж мінус 18°C

Зовнішній огляд усіх досліджуваних зразків дозволив зробити висновки про те, що їх маркування та пакування в повній мірі відповідає вимогам ДСТУ 4379-2005 "Філе рибне заморожене. Технічні умови" [17]. Відповідно до вимог на кожній упаковці чи тарі має бути зазначено місце вилову минтая. На жодний із зразків цієї вимоги не виконано. Також було виявлено, що у декількох одиниць пакування знаходились філе іншого виду та розбирання.

За результатами органолептичних досліджень (табл. 2.3) було вставлено, що за зовнішніми ознаками всі зразки філе минтая відповідають даному виду риби. Дані зразки представляють собою філе зі шкірою машинного розбирання

здвоєне без розтину по спинці з залишеними променями спинного плавця і наявністю залишків чорної плівки.

Таблиця 2.3

**Результати досліджень органолептичних та фізичних показників якості
філе минтая замороженого**

Показники	Зразок 1	Зразок 2	Зразок 3
Органолептичні показники			
Зовнішній вигляд: блоків філе заморожене поштучно	Чисті, цілі, щільні, з рівною поверхнею без значних перепадів за висотою блоку, без значного деформування	Чисті, цілі, щільні, з рівною поверхнею без значних перепадів за висотою блоку, без значного деформування	Поверхня чиста, характерного кольору, наявні незначні проколи та невелике розпушення м'яса по краю блоку філе
Порядок укладання	Філе укладено у форми рівномірними шарами, у нижньому ряді шкірою	Філе укладено у форми рівномірними шарами, у нижньому ряді шкірою	Філе укладено у форми рівномірними шарами, у нижньому ряді шкірою
Консистенція м'яса: - після розморожування	Властиве цьому виду риб	Властиве цьому виду риб	Властиве цьому виду риб. Присутнє часткове розшарування по септах
- після варіння (теплого оброблення)	Ніжна, соковита, ламка, властива цьому виду риби	Ніжна, соковита, ламка, властива цьому виду риби	Ніжна, соковита, ламка, властива цьому виду риби
Колір	Властивий цьому виду риби	Властивий цьому виду риби	Властивий цьому виду риби (незначне підшкірне пожовтіння)
Запах (після розморожування)	Властивий свіжій рибі, без стороннього запаху	Властивий свіжій рибі, без стороннього запаху	Слабко виражений йодистий запах у філе з океанічних риб
Смак та запах після варіння (теплого оброблення)	Властивий цьому виду риби, без сторонніх присмаку та запаху	Властивий цьому виду риби, без сторонніх присмаку та запаху	Невластивий, сильно виражений присмак мулу
Наявність сторонніх домішок	Відсутні	Відсутні	Відсутні
Фізичні показники			
Глибоке зневоднення від площі поверхні блоку чи окремого філе, %,	7	8	10

Отже, за результатами органолептичних досліджень, можна зробити висновок, що високий рівень якості замороженого філе та відповідають всіма органолептичними показниками вимогам ДСТУ 4379:2005.

За результатами було складено висновок ДПМЕ №21.06-2247 від 21.06.2019 р. (Додаток А).

Висновок відображає усю послідовність дій експерта, інформацію подано у стандартній формі в 11 розділах. Експертом зроблено наступний висновок.

Органолептичні показники зразків товару, що заявлені як: "1. Філе рибне, заморожене: філе минтаю с/м 5% 6-8 (5 кг) – 28 кор., філе минтаю с/м (10 кг) – 25 кор....", властиві замороженого філе минтаю.

Визначене значення фізичного показника, а саме глибоке зневоднення від площі поверхні блоку чи окремого філе, для різних зразків склало в межах 7-10%, що не суперечать вимогам ДСТУ 4379:2005.

За результатами досліджень зразків згідно з УКТ ЗЕД вони відповідають коду 0304 7500 00 для товару №2 згідно з МД UA125100/2019/555656.

РОЗДІЛ 3

МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ІМПОРТУ СВІЖОМОРОЖЕНОЇ РИБИ

3.1. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів при імпорті свіжомороженої риби

Митна вартість товару — ціна, що фактично сплачена або підлягає сплаті за товари та інші предмети, які підлягають митному обкладенню, на момент перетину митного кордону України. При визначенні митної вартості до неї включаються ціна товару, зазначена в рахунку-фактурі, а також такі фактичні витрати, якщо їх не включено до рахунку-фактури: на транспортування, навантаження, розвантаження, перевантаження та страхування до пункту перетину митного кордону України та інші [3].

Правильність визначення митної вартості партії мороженої риби проводилась шляхом перевірки граф 12, 20, 22, 42 та 45 митної декларації №UA125100/2019/555656 від 21.06.2019 р. (Додаток Б). Визначення митної вартості проводилося 1 методом (гр. 43). Відповідно до контракту товар постачався на умовах EXW Horta Guinardo (франко завод). Контроль правильності визначення митної вартості мороженої риби здійснювався шляхом аналізу документів, наданих до митного оформлення з метою перевірки ідентифікаційних, класифікаційних та ознак товару, які впливають на їх митну вартість, фотографування товарів.

Цей термін ІНКОТЕРМС 2010 означає, що продавець вважається таким, що виконав свої зобов'язання з постачання, коли він надасть товар у розпорядження покупця на своєму підприємстві чи в іншому названому місці (наприклад: на заводі, фабриці, складі тощо). Продавець не відповідає за навантаження товару на транспортний засіб, а також за митне очищення товару для експорту. Імпортёр (покупець) повинен укласти договір з перевізниками товару і сплатити перевезення від підприємства продавця до пункту призначення, включаючи вантаження, отримати експортні ліцензії, виконати і

сплатити митні процедури, а також податки і збори, сплатити товар продавцеві за ціною виробника. Всі ризики випадкового псування і загибелі товару, починаючи з моменту надання його продавцем (експортером), несе покупець.

Отже митна вартість визначається за формулою 3.1:

$$MB = FB * KB + TB, \quad (3.1)$$

де MB – митна вартість

KB – курс валюти на день митного оформлення

TB – транспортні витрати.

Між ТОВ "Торговий Дім Балтика" та ТОВ "ЕКОВІС ЛОДЖИСТИКС УКРАЇНА" було складено договір про перевезення №А/232/06-0611 від 01.06.2011 р. (Додаток С). Витрати на транспортування були наведені в довідці транспортних витрат №WJHAN1905039 від 18.06.2019 р. (Додаток Н) та становили 19585,50 грн. від місця завантаження до митного кордону України. Оскільки витрати на транспортування вантажу до кордону не були враховані даними умовами поставки, то відповідно були додані при розрахунку митної вартості.

Слід зазначити, що оскільки товари було розподілено на два коди згідно із УКТ ЗЕД, то митна вартість для кожного товару була визначена згідно із вагою, та таким чином становила:

Товар №1 (код 0303670000) – 72548,39 грн.

Товар №2 (код 0304750000) – 56510,33 грн.

Декларація митної вартості №UA125100/2019/555656 від 21.06.2019 р. (Додаток В), що була надана декларантом, заповнена наступним чином.

Основний аркуш ДМВ.

Графа №1. Зазначаються відомості про нерезидента – продавця товару, який продається на експорт в Україну: Alfrisa, SA, Barbera del Valles, Bellvei, 19-25, 08210, Barselona, Іспанія.

Графа 2(а). Зазначаються відомості про резидента – покупця товару, який продається на експорт в Україну: ТОВ "Торговий дім Балтика", 01021, м. Київ,

вул. М. Грушевського, 28/2, Україна, у правому верхньому кутку після знаку № – податковий номер "0036424987".

Графа 2(б). Зазначаються відомості про декларанта або уповноважену ним особу: ТОВ "Сова-Брокер", Україна, зазначається номер ліцензії на брокерську діяльність АВ594556 від 19.06.2015 р.

Графа 3. Зазначаються скорочене літерне найменування умов поставки згідно з класифікатором умов поставки: EXW ES Horta Guinaldo.

Графа 4. Зазначаються код згідно з класифікатором документів, номер, дата укладення зовнішньоекономічного договору (контракту), у тому числі змін до нього (за наявності), або іншого документа, що використовується в міжнародній практиці замість договору (контракту), рахунків-фактур (інвойсів), виставлених продавцем покупцеві, або інших документів, що підтверджують відомості про заявлену митну вартість, а саме:

0380. 20-19 від 10.06.2019 р.

3007. WJHAN1905039 від 18.06.2019 р.

4104. 22-14 від 15.01.2016 р.

Графа 6. Відмічається знаком „X” метод визначення митної вартості, за яким визначено митну вартість оцінюваних товарів. В досліджуваному випадку – метод 1 – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції).

Графи 9(а), 9(б). Відмічається знаком „X” потрібна відповідь („так” або „ні”), в досліджуваному випадку – покупець та продавець не є пов’язаними між собою.

У графі 10(а) відображається наявність обмежень прав покупця на використання товарів. У досліджуваному прикладі вони відсутні, отже зазначено "ні".

Графа 13(а). При електронному декларуванні зазначається дата заповнення ДМВ 21.06.2019 р.

Графа 13(б). Зазначаються прізвище, ім’я та по батькові декларанта або уповноваженої ним особи – Мельник О.М.

Додатковий аркуш А до основного аркуша ДМВ. У графах 14-28 додаткового аркуша А усі дані наводяться в гривнях, якщо інше не встановлено порядком заповнення відповідної графи.

„Номер товару”. Зазначається номер відповідного товару з графи 32 , а у графі „Код товару” – код відповідного товару згідно з УКТЗЕД, наведений у графі 33 митної декларації.

Розділ А „Основа для розрахунку”. Наводяться відомості про ціну ввезеного товару, що була фактично сплачена або підлягає сплаті, а також про опосередковані платежі, які в сумі є основою для визначення митної вартості цього товару (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Заповнення ДМВ №UA125100/2019/555656 від 21.06.2019 р.

Розділ А	Номер товару	
	1	2
	Код товару	
	0303670000	0304750000
Графа 14(а). Ціна товару в іноземній валюті	1921,00	1749,64
Курс перерахунку	29,823203	
Ціна товару, гривень	57293,3553	52179,8689
Графа 15. Усього "А", гривень	57293,3553	52179,8689
Витрати на транспортування "Б"	15255,0377	4333,4623
Митна вартість (А+Б), гривень	72548,39	56510,33

Графа 14(а). У першому рядку в іноземній валюті зазначається ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, а у другому рядку графи наводиться літерний код валюти рахунку (у дужках) відповідно до класифікації валют – EUR. У третьому рядку графи наводиться курс, за яким валюту перераховано у гривні – 29,823203. Графа 15. Зазначається в гривнях сума четвертого рядка графи 14(а) та графи 14(б).

Пункт „а” графи 28. Зазначається в гривнях заявлена митна вартість, розрахована шляхом складання сум, наведених у графах 15 і 23 ДМВ. Отримана

митна вартість повинна відповідати відомостям, зазначеним у митній декларації як основа для розрахунку податків. Пункт „б” графі 28. Зазначається заявлена в пункті „а” графі 28 ДМВ митна вартість, перерахована у валюту рахунку.

Митна вартість є основою для розрахунку митних платежів. Законодавством визначено необхідність сплати мита на ПДВ при імпорті свіжомороженої риби.

Мито – обов'язковий вид податку, що стягується органами ДФСУ при ввезенні товару на митну територію. Ставка мита при імпорті мороженої риби становить 0%.

Розрахунок суми мита в разі застосування адвалерних ставок мита (% від митної вартості товару), здійснюється за формулою:

$$C_{\text{ма}} = (B \times M_a) / 100\% \quad (3.1)$$

де $C_{\text{ма}}$ – сума ввізного мита,

B – митна вартість товару (у грн.),

M_a – ставка ввізного мита, встановлена у відсотках до митної вартості товару.

ПДВ – непрямий податок на товари й послуги. При імпорті ПДВ виступає засобом протекціоністської політики, оскільки його стягнення з імпортованих товарів веде до їхнього подорожчання, підвищуючи тим самим конкурентоздатність товарів і послуг вітчизняного виробництва. Ставка становить 20%.

Розрахунок суми ПДВ на товари, що ввозяться на митну територію України, здійснюється за такою формулою:

$$C_{\text{пдв}} = (MB + M) \times 20\% / 100\% \quad (3.2)$$

де $C_{\text{пдв}}$ – сума податку на додану вартість;

B – договірна (контрактна) вартість, але не менша митної вартості, зазначеної у митній декларації;

M – сума ввізного мита за ставками Митного тарифу України.

У табл. 3.2 наведено узагальнені дані щодо платежів за всіма кодами МД №125130013/2016/255430 від 30.09.2016 р.

Таблиця 3.2

**Нарахування митних платежів за МД №UA125100/2019/555656 від
21.06.2019 р. (графа 47)**

Вид	Основа нарахування,	Ставка	Сума
Товар №1, код УКТ ЗЕД 0303670000			
020	72548.39 грн.	0%	0,00 грн.
028	72548.39 грн.	20%	14509.68 грн.
Товар №2, код УКТ ЗЕД 8443321000			
020	56510.33 грн.	0%	0,00 грн.
028	56510.33 грн.	20%	11302.07 грн.

Аналіз нарахування митних платежів на партію свіжомороженої риби, що імпортується в Україну за МД №UA125100/2019/555656 від 21.06.2019 р. показав, що нарахована сума ввізного мита становила 0,00 грн., а сума податку на додану вартість склала 25811,75 грн. Таким чином, загальна сума нарахованих і стягнених митних платежів склала 25811,75 грн., що перераховані суб'єктом ЗЕД на відповідний рахунок митниці.

3.2. Застосування механізму "єдиного вікна" при здійсненні митного оформлення свіжомороженої риби

Механізм "єдиного вікна" – механізм взаємодії декларантів, їх представників та інших заінтересованих осіб з органами доходів і зборів, іншими державними органами, установами та організаціями, уповноваженими на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України з метою дотримання вимог щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України [1].

Закон передбачає спрощені процедури при митному оформленні товарів. Зокрема усі державні органи, уповноважені проводити заходи офіційного контролю при митному оформленні (фітосанітарний, ветеринарно-санітарний та інші види контролю), які видають дозвільні документи на митне оформлення, зобов'язані подати їх в електронному вигляді в державну

інформаційну систему "Єдине вікно міжнародної торгівлі" (Рис. 3.1). Автоматизована система управління ризиками (АСУР) є складовою єдиної автоматизованої інформаційної системи органів доходів і зборів, що виключає неконтрольованість і різні підходи до визначення митної вартості товарів.

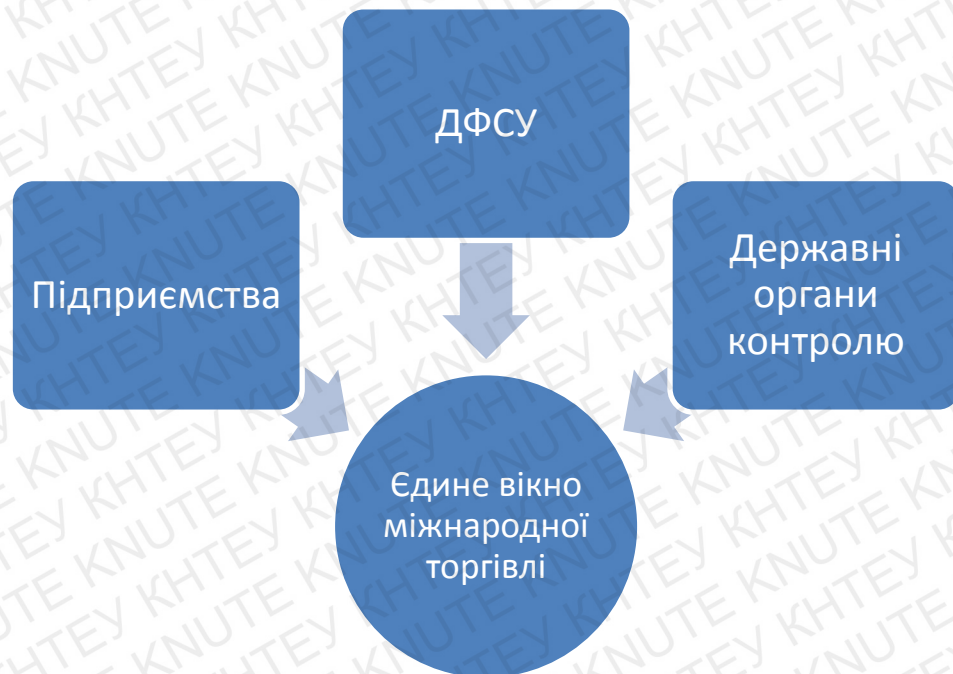

Рис. 3.1. Структурна схема механізму "єдиного вікна для міжнародної торгівлі"

Відповідно документи та відомості, надання яких передбачено під час митного оформлення від інших державних органів, установ та організацій, уповноважених на здійснення відповідних дозвільних або контрольних функцій стосовно переміщення товарів для здійснення митних формальностей надаються одноразово у формі електронного документа, засвідченого електронним цифровим підписом, через єдиний державний інформаційний веб-портал "Єдине вікно для міжнародної торгівлі" та не потребують дублювання в паперовій формі.

Гармонізація відомостей, що надаються через єдиний державний інформаційний веб-портал "Єдине вікно для міжнародної торгівлі", здійснюється з метою уникнення необхідності неодноразового надання декларантом одних і тих самих відомостей різним державним органам,

установам та організаціям, уповноваженим на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів через митний кордон України.

При митному оформленні партії свіжомороженої риби за механізмом «єдиного вікна» декларантом було подано заповнену МД та документи, необхідні для проходження заходів офіційного контролю, а саме:

Видами офіційного контролю, що застосовуються при імпорті свіжомороженої риби, відповідно до постанови КМУ № 960 від 24.10.2018 р. [19] є державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин – подання міжнародного сертифікату. У нашому випадку подавався ветеринарний сертифікат, виданий уповноваженим органом країни експорту (Іспанія) №ASE-467 від 01.06.2019 (додаток М).

У сертифікаті зазначено, що жива, охолоджена і морожена риба, морепродукти та готові вироби з них, призначені для імпорту в Україну, пройшли термічну обробку, придатні для вживання в їжу людьми і отримані з підприємств, що мають дозвіл Центральної державної ветеринарної служби Іспанії про постачання продукції на експорт і перебувають під її постійним наглядом.

Таким чином, посадовою особою Дежпродспоживслужби було проведено офіційний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин. Позитивний результат проведення такого контролю внесено у гр. 44 МД за кодом 5509 – «Інформація про позитивні результати державних видів контролю».

3.3. Аналіз митного оформлення імпорту свіжомороженої риби згідно з митною декларацією

Для проведення митного оформлення імпорту свіжомороженої риби декларант готує митну декларацію на бланку ЄАД форми МД-2 та пакет

необхідних товаросупровідних і комерційних документів. Митна декларація є основним документом для митного оформлення, подавалася в електронному вигляді і містить відомості про свіжоморожену рибу, яка переміщується через митний кордон України, митний режим, у який вона заявляється, а також іншу інформацію, необхідну для здійснення митного контролю, митного оформлення, нарахування та сплати митних платежів. Проаналізуємо заповнення основних граф митної декларації №UA125100/2019/555656 від 21.06.2019 р. (Додаток Б), яка була подана для здійснення митного оформлення імпорту партії свіжомороженої риби (минтай тушки та минтай філе).

При заповненні МД №UA125100/2019/555656 від 21.06.2019 р. (Додаток Б) декларант керувався вимогами наказу Міністерства фінансів України № 651 від 30.05.2012 р. "Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа" [2] та вимогами Митного кодексу України [3].

У першому підрозділі графи 1 "Декларація" проставлено літерний код напрямку переміщення товарів "ІМ", у другому – код митного режиму "40", у третьому – АА – митна декларація, заповнена у звичайному порядку.

У графі 2 "Відправник/експортер" зазначено реквізити нерезидента – сторону зовнішньоекономічного контракту: Alfrisa, SA, Barbera del Valles, Ballvei, 19-25, 08210, Barselona, Іспанія. Дані було взято із зовнішньоекономічного контракту.

У першому підрозділі графи 3 "Форми" зазначено порядковий номер комплекту, у другому – загальна кількість комплектів форм МД-2, МД-3: "1/2" (один комплект форми МД-2 та два комплекти форми МД-3).

Графа 4 "Відвантажувальні специфікації" заповнюється не завжди, в досліджуваному прикладі митного оформлення має один додатковий аркуш, отже зазначено "1/0".

В графі 5 "Всього товарів" зазначено загальну кількість задекларованих у МД товарів – "2".

У графі 6 "Всього місць" зазначено вантажні місця задекларованих товарів відповідно до товаросупровідних документів – "135".

У графі 7 "Довідковий номер" зазначено порядковий номер МД – "17665".

У графу 8 "Одержувач" внесено відомості про одержувача товарів: ТОВ "Торговий Дім Балтика", 01021, Україна, м. Київ, вул. М. Грушевського, 28/2, н/п №43.

В графу 9 "Особа, відповідальна за фінансове врегулювання" занесені відомості про резидента України, що уклав зовнішньоекономічний контракт: ТОВ "Торговий Дім Балтика", 01021, Україна, м. Київ, вул. М. Грушевського, 28/2, н/п №43, у правому верхньому кутку після знаку № – податковий номер "UA/0036424987", після реквізитів – ідентифікаційний номер. Всі реквізити даної графи співпадають з реквізитами графи 8 "Одержувач/імпортер" – це свідчить про те, що фірма-одержувач товару і фірма відповідальна за фінансове врегулювання одна і та ж, вона і є повним власником одержаних товарів.

В графі 11 "Торговельна країна / Країна виробництва" зазначено літерний код країни виробника відповідно до Класифікації держав світу країни – "ES" – Іспанія.

У графі 12 "Відомості про вартість" зазначено митну вартість задекларованого товару у валюті України, що становить – 129058,72 грн.

У графі 14 "Декларант/Представник" наведено реквізити про декларанта: ТОВ "Сова-Брокер", у правому верхньому кутку після знаку № – податковий номер "UA/0037924385", після реквізитів – ідентифікаційний номер. Також наведено номер та дачу видачі ліцензії на провадження діяльності митного брокера – АВ594556 від 19.06.2015 р.

У графі 15 "Країна відправлення/експорту" – Іспанія.

У графі 15а "Код країни відправлення/експорту" зазначено літерний код країни експорту "ES" – відповідно до Класифікації держав світу країни.

У графу 19 "Контейнер" внесено 0, оскільки товар прямує не в контейнері.

У першому підрозділі графи 20 "Умови поставки" зазначено скорочене літерне найменування умов поставки "EXW" згідно з Класифікатором умов поставки, у другому підрозділі графи зазначається літерний код альфа-2 відповідно до Класифікатора країн світу країни, на території якої міститься географічний пункт доставки товарів, через пробір – назва цього географічного пункту – "ES, Horta Guinaldo".

У графу 21 "Ідентифікація і країна реєстрації активного транспортного засобу на кордоні" занесемо відомості про транспортний засіб, на якому товар надійшов на митну територію України – "L0098" та країна – PL – Польща.

У лівому підрозділі графи 22 "Валюта та загальна сума за рахунком" наводиться відповідно до Класифікатора валют – літерний код валюти, у якій складено рахунки-фактури (інвойси) або інші документи, які визначають вартість товару "EUR", а у правому підрозділі графи – загальну митну вартість товару, що становить 3670.74.

У графі 23 "Курс валюти" у графі зазначається офіційний курс гривні до іноземної валюти, зазначеної в лівому підрозділі графи 22 МД, установлений Національним банком України на дату подання декларації до оформлення – 29.823203.

У лівому підрозділі графи 24 "Характер угоди" зазначено "021" – код характеру контракту згідно з Класифікатором характерів угод, що відповідає валюті розрахунку, у правому підрозділі графи "EUR" – літерний код валюти розрахунку відповідно до Класифікатора валют. В нашому випадку характер угоди – це переміщення товарів з розрахунками у ВКВ (крім державного кредиту й погашення державного кредиту).

У лівий підрозділ графи 25 "Вид транспорту на кордоні" занесемо "40" – код виду транспорту згідно з Класифікатором видів транспорту, тобто авіаційний транспорт.

У графі 28 "Фінансові та банківські відомості" зазначено фінансові та банківські відомості про суб'єкта ЗЕД, що здійснює розрахунок відповідно до

умов контракту: код ЄДРПОУ банку – 14360570, назву банку – Печерська філія ПАТ КБ "Приват-Банк", МФО банку – 300711.

У графу 29 "Митний орган виїзду/в'їзду" внесено назву та код митниці, через яку товар був ввезений на митну територію України: "Київська митниця ДФС, UA125100".

У графі 30 "Місце знаходження товарів" зазначаються відомості про зону митного контролю, в якій знаходяться задекларовані товари – "125-888-1-3".

У графу 31 "Вантажні місця та опис товарів – Маркування та кількість – Номери контейнерів – Кількість та розпізнавальні особливості" було внесено відомості про товар, їх маркування та кількість. Відповідно до кількості товарів графа 31 заповнюється окремо.

Товар №1.

1. Риба морожена: Минтай тушка с/м IQF 300-500 (5 кг) – 32 кор., минтай с/м б/г патраний (24,04 кг) – 50 кор.

Товар №2.

1. Філе рибне, заморожене: філе минтай с/м 5% 6-8, заморожене (5 кг) – 28 кор., філе минтай с/м (10 кг) – 25 кор.

У графі 32 "Товар N" зазначено порядковий номер товару – 1.

В першому підрозділі графи 33 "Код товару" зазначено перші 8 знаків коду згідно з УКТЗЕД, у другому підрозділі графи – дев'ятий та десятий знаки коду товару згідно з УКТЗЕД, а у п'ятому підрозділі графи – "0", оскільки товар не підлягає експортному контролю. Тобто в розглянутому нами прикладі роз'яснення коду:

Товар №1 – 0303670000

Товар №2 – 0304750000

У лівому підрозділі "а" графи 34 "Код країни походження" зазначено "ES" – літерний код країни походження товару відповідно до Класифікатора держав світу, описаного в графі 31 МД та класифікованого згідно з УКТЗЕД у графі 33 МД.

У графі 35 "Вага брутто (кг)" зазначено – вага брутто товару, описаного в графі 31 МД:

Товар №1 – 1472.50 кг.

Товар №2 – 481.00 кг

У графу 36 "Преференція" внесено "000000000" за Класифікатором пілг.

У графі 37 "Процедура" у графі проставляється код процедури переміщення товарів відповідно до заявленого митного режиму. У першому підрозділі графі проставляється чотиризначний код, перші дві цифри якого – код митного режиму відповідно до Класифікатора митних режимів (в нашому випадку – 40 – імпорт), наступні дві – код попереднього митного режиму згідно з Класифікатором митних режимів (в нашому випадку попередній митний режим відсутній, тому третьою та четвертою цифрами коду проставляється "00").

У другому підрозділі графі проставляється чотиризначний код, перші два знаки якого – літерний код особливості переміщення товарів (в нашому випадку – ZZ – некласифіковані особливості, наступні два знаки – цифровий код додаткової особливості переміщення товарів згідно з класифікатором особливостей переміщення товарів через митний кордон України (в нашому випадку – 00 – некласифіковані додаткові особливості).

В графі 38 "Вага нетто (кг)" зазначено – вага нетто товару:

Товар №1 – 1362 кг.

Товар №2 – 390 кг.

Графа 42 "Ціна товару":

Товар №1 – 1921,10.

Товар №2 – 1749,64.

Графа 43 "Код МВВ" – 1.

Графа 45 "Коригування" заповнюється у разі сплати вивізного мита або застосування заходів забезпечення його сплати відповідно до розділу X Митного кодексу України [3]. У графі зазначається у валюті України митна вартість товару:

Товар №1 – 72548.39.

Товар №2 – 56510.33.

У графі 46 "Статистична вартість" зазначено митну вартість товару в тисячах гривень:

Товар №1 – 72.54839.

Товар №2 – 56.51033.

У графі 44 "Додаткова інформація / Подані документи / Сертифікати і дозволи" зазначено документи, та їх коди згідно з Класифікатором документів і реквізити документів (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Документи, що були надані для оформлення МД №UA125100/2019/555656 від 21.06.2019 р.

Код документу	Номер документу	Дата документу	Примітка
0271	б.н.	10/06/2019	Пакувальний лист
0380	20-19	10/06/2019	Рахунок-фактура
0740	SLT01106993	18/06/2019	Авіаційна вантажна накладна
0741	080-34603671	18/06/2019	Мастер авіаційна вантажна накладна
0862	20-19	10/06/2019	Декларація про походження товару
3007	WJHAN1905039	18/06/2019	Документ, що підтверджує вартість перевезення товару
3014	б.н.	01/06/2019	Прейскурант (прайс-лист) виробника товару
4103	Додаток №1	15/06/2019	Доповнення до зовнішньоекономічного договору
4103	Специфікація №1	16/06/2019	Доповнення до зовнішньоекономічного договору
4103	Додаток №3	16/06/2019	Доповнення до зовнішньоекономічного договору
4104	22-14	15/01/2019	Зовнішньоекономічний договір
4207	PD-07-14	14/07/2017	Договір про надання послуг митного брокера
4301	A/232/06-0611	01/06/2011	Договір (контракт) про перевезення
5509	786535	20/06/2019	Інформація про позитивні результати офіційних видів контролю - контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження

У графі 47 "Нарахування платежів" зазначено суми та основи нарахування мита та ПДВ, що було докладно розглянуто у п. 3.1 роботи.

У графі В "Подробиці розрахунків" зазначено відомість про здійснені декларантом платежі на суму 23280,90 грн. відповідно до Класифікатора видів і податків зборів за кодом платежу :

"028" – 23280,90 грн., а також ідентифікаційний код – "0036424987".

У графі 54 "Місце та дата" зазначено відомості і підпис представника декларанта Мельник О.М.

До митної декларації декларантом було додано документи, необхідні для здійснення митного оформлення партії свіжомороженої риби (минтай тушки та минтай філе). Проаналізуємо ці документи.

Зовнішньоекономічний контракт – це матеріально оформлена угода двох суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності. У досліджуваному зразку – це контракт №22-14 від 15.01.2016 р. між Alfrisa, SA, Іспанія, та ТОВ "Торговий Дім Балтика", Україна (Додаток Г). Цим документом визначено основні умови постачання та оплати мороженої риби, вимоги до її якості, відповідальність сторін, ціна та порядок сплати, умови постачання – EXW, Horta Guinaldo, приймання, вимоги до маркування та упакування, виставлення рекламаций тощо. Додаток №1 (Додаток Д) до контракту містить перелік товарів, що постачаються, а Специфікація №1 (Додаток Е) – дані щодо ціни та вартості, зокрема: 135 коробок вартістю 3670,74 євро, додаток №3 (Додаток Ж) – вимог щодо маркування.

Транспортний документ або транспортна накладна – перевізний документ, що підтверджує укладання договору перевезення вантажу. Транспортна накладна складається або вантажовідправником, або власником транспортного засобу. Декларантом надано авіаційну накладну №080-34603671 від 18.06.2019 р. (Додаток П) на загальне перевезення та накладну №SLT01106993 від 18.06.2019 р. (Додаток Р) безпосередньо на перевезення партіє свіжомороженої риби.

Інвойс – це документ в міжнародній комерційній діяльності, що надається продавцем іноземному покупцеві. В інвойсі позначені: товари, їх кількість, ціна та умови поставки, характеристики товару (колір, вага і т.п.), Відомості про постачальника і покупця. Факт виписки інвойсу говорить про те, що покупець зобов'язаний оплатити товар відповідно до вказаних умов (звичайно, якщо товар постачається не по передоплаті). В досліджуваному прикладі митного оформлення було надано інвойс №20-19 від 10.06.2019 р. (Додаток 3) на партію свіжомороженої риби. Відомості наведені у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Дані щодо вартості партії свіжомороженої риби

№ з/п	Назва	Кіл-ть/коробки	Ціна/Вартість, євро
1	Минтай 300-500(5kg) Країна походження: Іспанія	32	28,55 / 913,60
2	Минтай (24.04 kg) Країна походження: Іспанія	50	20,15 / 1007,50
3	Минтай філе 5% 6-8, (5 kg) Країна походження: Іспанія	28	32,13 / 899,64
4	Минтай філе (10 kg) Країна походження: Іспанія	25	34,00 / 850,00
Всього:		135	3670,74

Пакувальний лист б/н від 10.06.2019 р. (Додаток К), що відображає перелік усіх видів товару. Пакувальний лист необхідний у тих випадках, коли в одній упаковці містяться різні за асортиментом товари (минтай тушка та минтай філе), зокрема: дані щодо кількості, ваги нетто та брутто кожної із позицій.

Довідка транспортних витрат №WJHAN1905039 від 18.06.2019 р. (Додаток Н), що виписана ТОВ "ЕКОВІС ЛОДЖИСТИКС УКРАЇНА" та є підтвердженням того, що транспортні витрати на доставку вантажу від місця завантаження до кордону України становили 19585,50 грн. Транспортні витрати – це всі витрати з доставки товару від продавця до покупця, що включають вартість фрахту, страхування, вантаження/розвантаження, упаковку/розпакову та інші супутні витрати. Перевезення здійснювалося згідно договору

№А/232/06-0611 від 01.06.2011 р. (Додаток С), яким визначені умови організації та виконання послуг перевезення.

Ветеринарний сертифікат на імпорт в Україну риби та рибопродуктів (Додаток М) – документ, що підтверджує відсутність зараження партії мінтаю африканською чумою та ящуром. Є обов'язковим документом при імпорті та видається відповідними органами країни відправлення – Іспанії.

Договір надання митно-брокерських послуг №PD-07-14 від 14.07.2017 р. (Додаток Т) між ТОВ " Торговий Дім Балтика" та ТОВ "Сова-Брокер", що є договором доручення – документ, складений у письмовій формі, яким власник товарів надає підприємству – митному брокеру повноваження здійснювати будь-які операції, пов'язані з пред'явленням митниці товарів, транспортних засобів та документів на них до митного оформлення.

Митний брокер ТОВ "Сова-Брокер" – це підприємство, що надає послуги з декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України. Агент з митного оформлення – це фізична особа – резидент, що перебуває в трудових відносинах з митним брокером і безпосередньо виконує в інтересах особи, яку представляє митний брокер, дії, пов'язані з пред'явленням органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення, а також документів, потрібних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення. Агент з митного оформлення має право виконувати свої функції з пред'явлення органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення, а також документів, потрібних для їх митного контролю та митного оформлення, у будь-якому органі доходів і зборів України.

На основі поданих документів декларантом було визначено два коди товару: 0303670000 та 0304750000. Перевірка правильності класифікації свіжомороженої риби посадовою особою митниці показала наступне.

Згідно з УКТЗЕД свіжоморожена риба класифікується в розділі I "Живі тварини; Продукти тваринного походження", групі 03 "Риба і ракоподібні, молюски та інші водяні безхребетні", в товарній позиції 0304 "Філе рибне та

інше м'ясо риб (включаючи фарш), свіже, охолоджене або заморожене" (табл. 3.5).

У товарній позиції 0304 термін "філе рибне" означає смужки м'яса, нарізані паралельно хребту риби, які являють собою правий чи лівий бік риби, причому голова, кишки, плавці (спинні, анальні, хвостові, черевні, грудні) і кістки (хребет, черевні та реберні кістки, кістки зябрового апарату і тощо) вилучені, а дві половинки не з'єднані між собою, наприклад, спинкою або черевцем.

Таблиця 3.5

Класифікація замороженого філе минтая згідно з УКТЗЕД

Код УКТЗЕД	Характеристика
0304	Філе рибне та інше м'ясо риб (включаючи фарш), свіже, охолоджене або заморожене:
	
	- інше, заморожене:
0304 91 00 00	- - меч-риби (<i>Xiphias gladius</i>)
0304 92 00 00	- - іклячів (<i>Dissostichus</i> spp.)
0304 93	- - тиліпії (<i>Oreochromis</i> spp.), сома (<i>Pangasius</i> spp., <i>Silurus</i> spp., <i>Clarias</i> spp., <i>Ictalurus</i> spp.), коропа (<i>Cyprinus carpio</i> , <i>Carassius carassius</i> , <i>Ctenopharyngodon idellus</i> , <i>Hypophthalmichthys</i> spp., <i>Cirrhinus</i> spp., <i>Mylopharyngodon piceus</i>), вугря (<i>Anguilla</i> spp.), латеса нільського (<i>Lates niloticus</i>) і змієголова (<i>Channa</i> spp.):
0304 93 10 00	- - - сурімі
0304 93 90 00	- - - інші
0304 94	- - минтая (<i>Theragra chalcogramma</i>):
0304 94 10 00	- - - сурімі
0304 94 90 00	- - - інші

На класифікацію цих продуктів не впливає можлива наявність шкіри, яку іноді залишають у філе для того, щоб воно не розвалювалося, або для зручності нарізування на шматки. Також допускається наявність тонких колючих кісточок або дрібних кісток, видалити які цілком неможливо.

До цієї товарної позиції включаються рибне філе та інше м'ясо риб (включаючи фарш) лише в таких станах:

- свіжі або охолоджені, незалежно від того, упаковані вони із сіллю, льодом або збризнуті солоною водою як тимчасовим консервантом для забезпечення збереженості під час транспортування чи ні;
- морожені, найчастіше у вигляді заморожених блоків.

Філе рибне та інше м'ясо риб (включаючи фарш), злегка підсолоджені цукром або перекладені лавровим листям, також включаються в цю товарну позицію.

За результатами проведеної ідентифікаційної експертизи було встановлено, що за зовнішніми ознаками всі зразки філе минтаю відповідають даному виду риби та підтверджено вірність визначення коду. Відповідно до досліджуваного прикладу переміщення вказаних вимог було дотримано.

Таким чином, аналіз митного оформлення партії свіжомороженої риби на прикладі імпорту минтаю (тушки та філе) показав відсутність порушення митних правил. Внесені до митної декларації дані відповідають поданим товаросупровідним документам.

Видами нетарифного регулювання імпорту риби є: державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин – подання міжнародного сертифікату. У нашому випадку подавався ветеринарний сертифікат, виданий уповноваженим органом країни експорту (Іспанія) №ASE-467 від 01.06.2019. Митне оформлення було здійснено у повному обсязі і засвідчило дотримання законодавства з питань державної митної справи.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проведені в ході виконання випускної кваліфікаційної роботи дослідження дають змогу зробити такі висновки.

1. Ринок свіжомороженої риби України є імпортозалежним. Основною причиною експерти ринку вважають те, що види риби, яким віддають перевагу споживачі, водяться в зонах рибного промислу інших держав: оселедець, мерлуза, скумбрія, сардина. Рибний імпорт здебільшого йде з ринку Норвегії, Ісландії, США, Естонії, Латвії, Іспанії, а загалом – до 60 країн. Так, у 2018 році, обсяг імпорту свіжомороженої риби склав 376 000 тонн. В Україні близько 250 компаній займаються імпортом рибної продукції. Найбільшими з них є "Кліон Груп" і "Юніверсал Фіш Компані" (мають частку в загальних обсягах імпорту близько 17% кожен); Egersund Seafood в Україні – 5%; "Фоззі-Фуд", "Флагман Сифуд", "Айсберг-Фіш", "Лотос" – по 4%; "Фіш-Альянс", "Уно-Фіш" – по 3%; "Південьмортранс" – 2%. За підсумками 10 місяців 2019 р. на зовнішні ринки було поставлено 511,9 тонни української мороженої риби на 1,1 млн. дол. США.

2. Найбільшу частку в асортименті продукції за видами риби займають оселедець з часткою в загальному обсязі імпорту 20%, хек (17%), скумбрія (13%), пангасіус (12%), салака (10%), лосось (6%). Відповідно до системи виробництва риби на території України сформований і імпорт риби за ступенем обробки. Більшу частину складає патрані тушки та філе.

3. Згідно з УКТЗЕД свіжоморожена риба класифікується в розділі І "Живі тварини; Продукти тваринного походження", групі 03 "Риба і ракоподібні, молюски та інші водяні безхребетні", в товарній позиції 0304 "Філе рибне та інше м'ясо риб (включаючи фарш), свіже, охолоджене або морожене".

4. Видами нетарифного регулювання імпорту риби є: державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні

продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин – подання міжнародного сертифікату. Відповідно до досліджуваного прикладу подавався ветеринарний сертифікат, виданий уповноваженим органом країни експорту (Іспанія) №ASE-467 від 01.06.2019.

5. Результати проведено експертизи були оформлені висновком ДПМЕ №21.06-2247 від 21.06.2019 р. та містили наступне положення: органолептичні показники зразків товару, що заявлені як: "1. Філе рибне, заморожене: філе минтаю с/м 5% 6-8 (5 кг) – 28 кор., філе минтаю с/м (10 кг) – 25 кор....", властиві замороженого філе минтаю. Визначені значення органолептичних та фізичних показників зразків не суперечать вимогам ДСТУ 4379-2005. За результатами досліджень зразки відповідають коду 0304 7500 00 згідно з УКТЗЕД.

6. Аналіз нарахування митних платежів на партію мороженої риби, що імпортується в Україну за МД №UA125100/2019/555656 від 21.06.2019 р. показав, що нарахована сума ввізного мита становить 0,00 грн., а сума податку на додану вартість склала 25811,75 грн.

7. При митному оформленні партії свіжомороженої риби декларантом було подано заповнену МД №UA125100/2019/555656 та електронні копії товаросупровідних документів: контракту, інвойсу, транспортних та дозвільних документів вигляді в державну інформаційну систему "Єдине вікно міжнародної торгівлі". Система передбачає, що державні органи контролю (ветеринарного, зокрема при імпорті свіжомороженої риби) також зобов'язані подати документи в електронному вигляді. Таким чином, значно скорочується термін перевірки застосування необхідних видів контролю, виключається особистий вплив зацікавлених осіб. Зокрема при митному оформленні партії свіжомороженого минтаю було надано ветеринарний сертифікат на імпорт в Україну риби та рибопродуктів №ASE-467 від 01.06.2019 р. Документ підтверджує відсутність зараження партії минтаю африканською чумою та ящуром, виданий відповідними органами країни відправлення – Іспанії.

За результатами виконання роботи можна зробити наступні пропозиції:

1. Кабінету Міністрів України – розглянути доцільність введення дотацій для підтримки вітчизняних господарств, які займаються промисловим розведенням риби.

2. Департаменту податкових та митних експертиз ДФС України – впровадити у практику діяльності експертних підрозділів розроблені нами наступні критерії ідентифікації свіжомороженої риби: маркування, зовнішній вигляд, порядок укладання, консистенція м'яса: після розморожування та після варіння (теплового оброблення), колір м'яса, запах (після розморожування), смак та запах після варіння (теплового оброблення), наявність сторонніх домішок, глибоке зневоднення від площі поверхні блоку чи окремого філе.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму "єдиного вікна" та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України : Закон України від 06.09.2018 р. № 2530-VIII. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2530-19>
2. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z1372-12>.
3. Митний Кодекс України : Закон України від 13.03.2012 №4495–VI. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
4. Огляд ринку рибної продукції для видання "Світ продуктів" - Режим доступу : <http://uifsa.ua/uk/news/news-of-ukraine/fish-market-survey-for-magazine-world-of-products>
5. В Україні зростає споживання риби та морепродуктів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://uifsa.ua/uk/news/news-of-ukraine/sonsumption-of-fish-and-seafood-is-growing-in-ukraine>.
6. Сумарний обсяг імпорту та експорту окремих підгруп товарів за кодами товарних позицій за кодами УКТЗЕД // Митна статистика ДФСУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ms/f11>.
7. Зовнішня торгівля України із зазначенням основних країн-контрагентів// Митна статистика ДФСУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ms/f3>.
8. В. Колюбакін. За рибу добрі гроші: Вирощування й експорт аквакультур напрям, який має непогані ринкові перспективи з огляду на попит у розвинених країнах / Колюбакін В. – Режим доступу : <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/za-ribu-dobri-groshi/>

9. СанПиН 42-123-4083-86 "Временные гигиенические нормативы и методы определения содержания гистамина в рыбопродуктах" [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://bestpravo.ru/sssr/eh-normy/m1a.htm>

10. Павлова, В.А. Ідентифікація та фальсифікація продовольчих товарів / В.А. Павлова, Л.Д. Титаренко, В.Д.Залигіна. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 192 с.

11. Малигіна В.Д. Основи експертизи продовольчих товарів: Навч. посібник для ВУЗів // В.Д. Малигіна, Л.Д. Титаренко, Л.В. Породіна, Т.О. Лихоніна та ін. – К.: Кондор, – 2009р. – 296 с.

12. Ідентифікація продукції та методи виявлення фальсифікації [Електронний ресурс]: лабораторний практикум для студентів спеціальності 8.18010010 "Якість, стандартизація та сертифікація" ден. форми навч./ уклад. О.О. Хижняк – К.: НУХТ, 2014. – 62 с

13. Дубініна А.А. Методи визначення фальсифікації товарів // А.А. Дубініна, І.Ф. Овчиннікова, С.О. Дубініна та ін.. -підручник. – К.: "Видавничий дім "Професіонал", 2010. – 272 с.

14. Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи), форм акта про взяття проб (зразків) товарів та висновку : наказ Міністерства фінансів України від 02.12.2016 №1058. - Режим доступу : <https://www.tax.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/70963.html>

15. Підсумки роботи Департаменту податкових та митних експертиз ДФС за січень-жовтень 2019 року. - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/pro-sfs-ukraini/struktura/spetsializovan-departament/spetsializovana-laboratoriya/diyalnist/rezultati-roboti/391952.html>

16. ДСТУ 4868:2007 Риба заморожена. Технічні умови [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrapk.com/gosts/fish/dsty48682007ribazamorojena.html>.

17. ДСТУ 4379-2005 Філе рибне заморожене. Технічні умови [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://dnaop.com/html/34063/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_4541_2006.

18. Пояснення до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/62995.html>

19. Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) : постанова Кабінету Міністрів України від 24.10.2018 №960. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2018-%D0%BF>

20. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа : наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 №631. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1360-12>

21. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа : наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 №651. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>

22. Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів : Закон України від 06.12.2018 № 2639-VIII. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2639-19>

23. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій : наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 №1011. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1011201-12>

24. Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України : постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 №428. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/428-2012-%D0%BF>

25. Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій : постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 №450. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-%D0%BF>

26. Про затвердження Переліку продуктів, які підлягають державному контролю на призначених прикордонних інспекційних постах : наказ Мінагрополітики №159 від 26.03.2018 р. - Режим доступу : <https://qdpro.com.ua/document/62463>

27. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин : Закон України №2042-VIII від 18.05.2017 р. - Режим доступу : <https://qdpro.com.ua/document/61299>

28. Про заборони щодо ввезення на митну територію України товарів, які підлягають ветеринарно-санітарному контролю : лист ДФСУ № 463/99-99-18-03-01-18 від 23.02.2017 р. - Режим доступу : <https://qdpro.com.ua/document/61012>

29. Про внесення змін до Переліку заборон : лист ДФСУ № 2261/99-99-18-03-01-18 від 07.09.2018 р. - Режим доступу : <https://qdpro.com.ua/document/63049>

30. Про заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять з Російської Федерації : постанова Кабінету Міністрів України №1147 від 30.12.2015 р. - Режим доступу : <https://qdpro.com.ua/document/59980>

31. Про Митний тариф України: Закон України від 19.09.2013 р. №584-VII. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/584-18>.

32. Податковий кодекс України : закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20190101>

33. Товарознавство і торговельне підприємництво : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.А. Мазаракі, Н.В. Притульська, В.А. Осика та ін. ; за ред. А.А. Мазаракі. – К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. – 652 с.

34. Офіційний сайт Асоціації "Українських імпортерів риби та морепродуктів". - Режим доступу : <http://uifsa.ua/uk/>

35. Химический состав пищевых продуктов. Справочные таблицы содержания основных пищевых веществ и энергетической ценности пищевых продуктов/Под ред. И.М. Скурихина и М. Н. Волгарева.- М.: Агропромиздат,1987. - Т. 1. - 384 с.

36. Химический состав пищевых продуктов. Справочные таблицы содержания аминокислот, жирных кислот, витаминов, макро-и микроэлементов и углеводов/Под ред. И.М. Скурихина и М.Н. Волгарева.- М.: Агропромиздат,1987. - Т. 2. - 386 с.

37. Сирохман І. В. Товарознавство рибних і морепродуктів : підручник / І.В. Сирохман, О.Я. Родак, М.К. Турчиняк. – Львів : “Растр- 7”, 2014. – 488 с.

38. Мардар, М. Р. Товарознавство. Товари тваринного походження : навч. посіб. / М. Р. Мардар, А. Я. Камінський, Ф. Є. Дубровін. - Львів : "Магнолія 2006", 2016. - 295 с.

39. Діагностика та експертиза в митній діяльності : конспект лекцій / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, О.В. Мукан, В.Й. Жежуха, О.Ю. Григор'єв. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2011 р. – 57 с.

40. Мельник О. Митна експертиза: сутність, призначення та види // О. Мельник, В. Хмаренко. - Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.6. - С. 142-146.